

УДК [159.9:37]:378.011.3:338.432(045)
DOI: 10.24144/2524-0609.2019.44.115-119

Лакатош Мар'яна Олександрівна
аспірант

кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти
Мукачівський державний університет
м.Мукачево, Україна
merihuzinez@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-2001-4605>

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Анотація. Підвищення ефективності професійної підготовки фахівців аграрної галузі є одним із пріоритетних завдань системи вищої сільськогосподарської освіти. Мета дослідження – виявлення основних підходів професійної підготовки фахівців аграрного профілю. За результатами аналізу психолого-педагогічної літератури, наукових доробок у статті подано авторське визначення поняття «готовність майбутніх фахівців аграрних спеціальностей до професійної діяльності» як складне соціально-психологічне утворення, котре характеризується усвідомленням значущості означеної діяльності у процесі навчання, спрямованістю отриманих теоретичних знань, практичних умінь і навичок на вирішення завдань агропромислового комплексу України. Автор виділяє три етапи професійної підготовки студентів аграрного профілю в умовах закладу вищої освіти; якості, які необхідно сформувати в кожного студента: прагнення поглибленого вивчення своєї професії, розвиток зацікавленості до неї; регулярне самостійне виконання навчальних завдань; добросовісне виконання громадських доручень, активна участь в громадському житті; готовність до пошуку оригінальних, нестандартних рішень технічних завдань.

Ключові слова: професійна підготовка; фахівці; аграрний профіль; студент; освітній процес.

Вступ. Соціально-економічні процеси, які відбуваються в Україні, вимагають стратегічних змін в усіх галузях виробництва. Значною мірою це стосується аграрної промисловості, ефективність функціонування якої забезпечує вирішення проблем якісних продуктів харчування, екології, захисту навколишнього середовища, розвитку сільської місцевості. За таких умов підвищення ефективності професійної підготовки фахівців аграрної галузі є одним із пріоритетних завдань системи вищої сільськогосподарської освіти.

Реалізація провідних завдань Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року вимагає подальшого вдосконалення діяльності закладів вищої освіти, зокрема:

- упровадження багатоступеневої системи навчання, сумісної з європейською; забезпечення чесності й прозорості вступних випробувань;
- виконання Державної програми інформаційно-комунікаційних технологій в освіті й науці;
- створення інноваційних структур у вищих навчальних закладах;
- розвиток міжнародного співробітництва в галузі освіти й науки;
- зміна традиційної освітньої моделі, що базується на пріоритеті простого засвоєння і відтворення інформації, на модель, головною метою якої є всебічний розвиток особистості;
- переорієнтація системи вищої освіти на вироблення компетенцій, що дають змогу опанувати значну кількість спеціалізацій у процесі практики та подальшої додаткової освіти;
- розробка загальнодержавної системи підвищення кваліфікації фахівців аграрної галузі (Указ Президента України, 2013).

Нині професійна підготовка фахівців аграрної галузі зорієнтована на підготовку кадрів для виробництва індустріального типу в умовах конкуренції за світові ринки торгівлі та збуту і потребує удосконалення.

У зв'язку з цим важливого значення набуває дослідження тенденцій професійної підготовки фахівців аграрної галузі в Україні з метою пошуку шляхів

і напрямів їх удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема професійної підготовки фахівців сільськогосподарської освіти була предметом дослідження таких науковців: А.Каплун, П.Олійника (наукові основи наступності в системі безперервної професійної сільськогосподарської освіти); В.Манько (система ступеневої підготовки фахівців з механізації сільського господарства); В.Свистуна (проблема підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі до управлінської діяльності); І.Бендери (організація самостійної роботи студентів агроінженерних спеціальностей); Т.Іщенко, Ю.Нагірного, І.Бендери (принципи формування освітньо-кваліфікаційних рівнів і змісту фахової підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі); Т.Іщенко, С.Кравченко (інтеграція вищих навчальних закладів); І.Лікарчук (управління системами підготовки кваліфікованих робітників); Л.Аврамчук, А.Бугерко, Л.Головко, А.Дьоміна, В.Лозовецької (педагогіка і психологія аграрної освіти).

Необхідність дослідження проблеми професійної підготовки фахівців аграрної галузі зумовлена як новими соціально-педагогічними умовами, так і наявними науково-педагогічними передумовами розвитку системи вищої освіти та технологічної підготовки студентів. Тому вважаємо доцільним розглядати цю проблему в контексті аналізу сучасної ситуації в суспільстві через виявлення цілей, завдань, особливостей змісту і процесу реалізації аграрної освіти і, відповідно, вимог до професійної підготовки.

Метою статті є – виявлення основних підходів до професійної підготовки фахівців аграрного профілю. **Завдання дослідження:** здійснити аналіз психолого-педагогічної літератури за для виявлення особливостей професійної підготовки фахівців аграрного профілю.

Методи дослідження: аналіз наукових джерел та публікацій з проблеми дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найважливішими, на нашу думку, у процесі підготовки майбутніх спеціалістів аграрного профілю є проблеми, пов'язані з визначенням концептуальних напрямів формування майбутнього фахівця.

Впливовим важелем на процес формування системи професійної підготовки фахівців сільськогосподарської освіти є фактори, які управляють розвитком сільського господарства та його галузей, зокрема:

- правила світової торгівлі;
- розвиток сільськогосподарської політики ЄС;
- технічний прогрес та розвиток продуктивності;
- соціально-економічне забезпечення фермерських господарств;
- стан політики з охорони навколишнього середовища.

Аграрне виробництво потребує спеціалістів сучасного рівня, яке зумовило інтерес до проблеми готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності, зокрема до питань змісту, технології формування та діагностики рівня готовності майбутніх фахівців аграрних спеціальностей.

Здійснений аналіз наукового доробку фахівців з проблеми дослідження дає нам можливість визначити поняття «готовність майбутніх фахівців аграрних спеціальностей до професійної діяльності» як складне соціально-психологічне утворення, котре характеризується усвідомленням значущості означеної діяльності у процесі навчання, спрямованістю отриманих теоретичних знань, практичних умінь і навичок на вирішення завдань агропромислового комплексу України.

Подальший індустріальний розвиток сильно впливає на реформування сільського господарства – галузі, що знаходиться в складному становищі. З цими реформами пов'язані і зміни в аграрній освіті. За таких умов навчальна діяльність в аграрних закладах освіти повинна бути спрямована на пошук ефективних шляхів удосконалення професійної підготовки майбутніх кваліфікованих фахівців, забезпечення трансформування навчально-пізнавальної діяльності студентів у професійну з відповідною зміною потреб, мотивів, цілей. Перед закладами аграрної освіти стоїть завдання постійного пошуку нових форм, шляхів і засобів органічного поєднання професійної підготовки майбутніх спеціалістів з формуванням у них глибокого наукового світогляду, високої професійної культури, справжньої інтелігентності, професіоналізму.

З ростом соціальних стандартів, економічного статусу сільського громадянина, утвердження на селі нових економічних відносин, формування майбутнього фахівця повинно проходити в напрямі більшої універсализації, здатності молоді людиною за необхідності визначити пріоритет діяльності, застосовуючи при цьому засвоєні знання, набуті уміння і навички для подальшого їх розширення і поглиблення залежно від спрямування своєї професійної діяльності. На сільськогосподарських підприємствах встановлюється високотехнологічне устаткування, запроваджуються нові технології харчування тварин, вирощування рослинної продукції тощо. Тому сучасний фахівець повинен володіти уміннями, прийомами і методами впровадження передових технологій, забезпечувати оптимальний режим роботи виробничого устаткування, постійно поглиблювати знання з економіки, права, менеджменту, маркетингу, вміти організувати юридичні відносини з господарствами; мати організаторські здібності, займатися підприємницькою діяльністю, володіти комунікативними якостями в роботі з людьми та економічними підходами до організації господарської діяльності. Стара схема поглибленого розподілу праці в сільському господарстві і, відповідно, система підготовки вузькоспеціалізованих працівників себе вичерпала.

Таким чином, в аграрному комплексі повинні

працювати творчі та ініціативні люди, які вміють вирощувати сільськогосподарську продукцію, переробляти та реалізовувати її; це працівники з універсальною професійною підготовкою, які вміло виконують не тільки доручені завдання, а й самостійно приймають рішення з широкого кола питань, поєднуючи в собі функції виконавця, організатора і управлінця. Для того викладач закладу вищої освіти не тільки організовує пізнавальну діяльність студентів на засвоєння наукової інформації, а й забезпечує професійну самореалізацію особистості.

В сучасних умовах основним завданням дидактики вищої школи як однієї з основних підсистем сучасної педагогіки є забезпечення високої якості засвоєння студентами знань, сформованості в них умінь і навичок, необхідних для даної професії.

Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що проблема формування нового покоління фахівців аграрного профілю набувають все більшого значення в умовах утвердження на селі нових економічних відносин. «Аграрна реформа, на думку Н. Матяша, створення економічної та правової баз для рівноправного існування всіх форм господарювання вимагає формування нового типу спеціаліста і потребує змін у змісті та якості професійної підготовки фахівців аграрного виробництва всіх ланок» (Матяш, 1994).

Значний вклад у розвиток педагогічної науки вніс О. Коберник, який активно досліджує форми та методи навчання природничо-математичним дисциплінам, що ефективно впливають на вдосконалення підготовки майбутніх фахівців до праці в сільськогосподарському виробництві (Коберник, 1984).

Особливістю організації освітнього процесу аграрних закладів освіти є їх професійна спрямованість і тісний зв'язок із сільськогосподарським виробництвом та досягненнями науки і техніки у цій галузі. Саме такі особливості розглядає окремий розділ педагогіки – аграрна педагогіка.

Змін вимагає і аграрна вища освіта України, для якої притаманні загальні недоліки і проблеми освітньої потреби в оволодінні більшого об'єму знань. Виконувач обов'язків директора Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності ВНЗ «Агроосвіта» Т. Іщенко підкреслює, що сьогодні виробничники-аграрії незадоволені якістю підготовки кадрів. У закладах вищої та середньої освіти часто відсутня практична спрямованість, відповідно – випускники потребують більшої кількості часу для адаптації (Іщенко та ін., 1997).

Важливою і багатозначною проблемою дидактики аграрних навчальних закладів вищої освіти є проблема її змісту. З розвитком суспільства виникає потреба в оволодінні більшого об'єму знань. Тому виникає протиріччя на перехресті між збільшенням об'єму знань майбутніх спеціалістів та обмеженістю освітнього процесу в часі, між широтою профілю професійної підготовки і глибиною спеціалізації, а також між темпами прогресу наукових знань в галузі сільськогосподарського виробництва і консерватизмом навчання. Ці протиріччя є очевидними і потребують нагального вирішення.

Якість вищої освіти залежить від деяких визначальних умов, серед яких можна виділити такі основні: формування якісного контингенту студентів і кадрового складу університетів, сучасного змісту освіти, тісного зв'язку закладів освіти з ринком праці, внутрішньої та зовнішньої системи забезпечення вищої освіти, нової моделі підготовки фахівців, наукової атестації закладів вищої освіти (ЗВО).

Університетська освіта є однією з ланок ступене-

вої професійної підготовки майбутніх фахівців-аграріїв і базується на знаннях з фундаментальних дисциплін (хімії, біології, фізики, математики), здобутих на попередніх ступенях освіти (загальноосвітні школи, ліцеї, професійні школи, тощо). Фундаменталізація вищої професійної освіти потребує зміцнення та поглиблення природознавчого аспекту у навчальному процесі ЗВО. Хімічні дисципліни, що вивчаються в аграрному університеті, є необхідною ланкою у підготовці агрохіміків, ґрунтознавців, агроекологів, агрономів різних напрямків та фахівців інших агрономічних спеціальностей.

Соціально-гуманітарні дисципліни формують громадянську позицію майбутніх спеціалістів, правову та професійну культуру, сприяють розвитку мовленнєвих здібностей та засвоєнню знань звичаїв, традицій, духовного світу народу України.

Спеціальний цикл дисциплін формує знання, уміння і навички, що відповідають конкретним професійним функціям майбутнього спеціаліста аграрного виробництва і повинен бути заключним етапом процесу підготовки майбутніх фахівців, на якому знання, здобуті за весь період навчання, з'єднуються в єдину систему метазнання, пов'язаного із конкретною спеціальністю.

Отже, сучасний спеціаліст повинен не лише володіти своєю професією, а й орієнтуватися в складних політичних, економічних та соціальних проблемах, уміти аналізувати, прогнозувати та оцінювати наслідки своєї професійної діяльності в соціальній сфері.

На передньому плані знаходиться оволодіння не тільки професійними знаннями, а насамперед уміннями і навичками професійної діяльності, що зумовлює необхідність посилення практичної спрямованості професійної підготовки майбутніх фахівців.

Нині ринок праці висуває нові вимоги, тому існує потреба в універсальних фахівцях, які здатні навчатися, володіти іноземними мовами; поєднувати знання, вміння й навички за кількома спеціальностями.

Сучасні умови аграрного виробництва, прогресивні технології, нові машини та технічні комплекси вимагають формування відповідних компетентностей майбутніх фахівців-аграріїв, висувають високі вимоги до їх кваліфікації. Факторами, які детермінують зміни в підготовці студентів ЗВОАП, є:

- швидка плінність наукових знань, яка примушує спеціаліста постійно поповнювати свій професійно-теоретичний потенціал;
- здатність спеціаліста адаптуватися до швидко змінюваних виробничих умов, творча, перетворювальна спрямованість його професійної діяльності;
- інтеграційні процеси в науці, які вимагають від спеціаліста умінь працювати в суміжних галузях;
- актуалізація виробничо-організаторських функцій у загальній структурі професійної діяльності спеціаліста.

Аналіз діяльності ЗВОАП дає можливість зробити висновки про те, що у процесі професійної підготовки студентів вирішуються протиріччя між:

- станом сучасного аграрного виробництва і змістом навчання в аграрних навчальних закладах, який не завжди відповідає вимогам, котрі ставить перед майбутнім спеціалістом утвердження нових економічних відносин на селі;
- невідповідністю усталеної практики професійної підготовки фахівців аграрних спеціальностей та необхідністю підвищення її ефективності;
- сучасним станом професійної підготовки та потребою активізації форм та методів пізнавальної

діяльності студентів, підвищення рівня їх активної самостійності;

- обсягом професійно-значущої інформації та навчальним часом, відведеним на її засвоєння навчальними планами;
- недостатньою сформованістю міжпредметних зв'язків навчальних дисциплін.

Проаналізувавши психолого-педагогічну літературу нами з'ясовано, що сьогодні в теорії та практиці визначені три парадигми професійної освіти: когнітивно-, діяльнісно- та особистісно-орієнтована. Вченими визначено можливості кожної з парадигм освіти на різних етапах професійної підготовки.

Сьогодні практика свідчить про існуючі проблеми в модернізації змісту робочих програм, вдосконаленні форм і методів навчання, а також інтенсифікації самостійної роботи студентів за існуючих норм часу на вивчення дисциплін. Вирішення цих проблем може бути забезпечено:

- впровадженням нових педагогічних технологій;
- цілеспрямованим формуванням продуктивної активності студентів у процесі професійної підготовки;
- використанням у освітньому процесі комп'ютерної техніки, розробкою й запровадженням комп'ютерних курсів.

Також позитивному вирішенню означених проблем сприятиме випуск електронних підручників і навчальних посібників українською мовою для студентів, з урахуванням сучасних освітніх технологій.

Педагогічні технології повинні забезпечувати врахування постійно змінюваних умов аграрного виробництва. Майбутній спеціаліст повинен легко адаптуватися в нових виробничих умовах.

Ефективна професійна підготовка майбутніх спеціалістів у ЗВОАП може бути реалізована за умов реалізації педагогічної системи цілеспрямованого формування навчально-пізнавальної активності студентів, яка б виконувала такі функції:

- а) створювала психолого-педагогічні умови зростання ефективності підготовки спеціаліста для аграрного виробництва;
- б) враховувала поетапність формування навчально-пізнавальної активності студентів від репродуктивних до продуктивних, творчих рівнів;
- в) базувалася на таких основних елементах, як форми, методи навчання, педагогічна діяльність викладача, пізнавальні здібності студента, міжособистісні взаємини у студентській групі;
- г) ґрунтувалася на загальнодидактичних та специфічних принципах активізації навчання;
- д) враховувала основні дидактичні шляхи формування активності як психологічного утворення особистості.

Слід зазначити, що в основу професійного становлення майбутнього спеціаліста покладено відповідні мотиви і потреби, які відіграють важливу роль у процесі професійної підготовки студентів ЗВОАП.

Відповідно до вивчення мотивів і потреб особистості студентів із застосуванням методів наукових досліджень нами визначено три етапи професійної підготовки студентів в умовах ЗВО.

І етап - включення студента в освітній процес і його входження в новий колектив. Попри те, що першокурсник вже студент, фактично ним він стає тоді, коли зуміє перебороти труднощі адаптації, повірити в себе. Саме в цей перехідний період початківець опановує різні види навчальної діяльності: конспектування, робота з першоджерелами, підготовка до практичних і лабораторних занять, громадське студентське життя. З'являються нові знайомства, сту-

дент бере участь у громадському житті закладу освіти, навчається правильно розподіляти свій час.

Подальше навчання сприяє поступовому покращенню об'єктивних і суб'єктивних показників діяльності студентів, що характерне для II етапу. Активізація суб'єктивних відносин сприяє отриманню нової інформації у процесі здобуття теоретичних знань із залученням до елементів виробничої діяльності. Саме в цей період студенти починають вивчати спеціальні дисципліни, що викликає зацікавленість до професії та стимулює формування професійних умінь і навичок.

Основний у професійній підготовці майбутніх фахівців є III етап. Здобутий багаж теоретичних знань студенти застосовують у процесі виконання лабораторних робіт, курсових проєктів, що відображають характер і зміст конкретних виробничих завдань, виробнича практика, яка проводиться на робочих місцях, дозволяють студентам перевірити себе в пріоритетних видах майбутньої професійної діяльності. Початкові уявлення про професію змінюються новими більш стійкими, які відображають модель майбутньої професійної діяльності фахівця аграрного виробництва. Професійні наміри студентів конкретизуються, формуються найближчі життєві плани – робота в галузях аграрного сектору, подальше навчання у ЗВОАП.

Наступність етапів професійної підготовки студентів являє собою визначену тенденцію їх професійного розвитку за період навчання в ЗВОАП.

Нові вимоги, які висуває нинішня економічна ситуація в країні до спеціалістів, що зайняті у сфері агропромислового виробництва, не зводяться лише до рівня освіченості. Тому від майбутнього фахівця аграрного профілю вимагається поєднання, з одного боку, глибоких виробничо-технічних знань, з іншого, ґрунтовне володіння соціально-психологічними знаннями, які дозволяють достатньо ефективно керувати виробничими підрозділами і успішно працювати у різних галузях аграрного сектору України.

Таким чином, у процесі становлення майбутніх фахівців необхідно сформувати в кожного студента такі якості:

- прагнення поглибленого вивчення своєї професії, розвитку зацікавленості до неї;
- регулярного самостійного виконання навчальних завдань (з метою формування професійної самостійності);
- добросовісному виконанні громадських доручень, активній участі в громадському житті (з метою формування підготовленості до керівництва виробничими підрозділами);
- пошуку оригінальних, нестандартних рішень технічних завдань (з метою формування творчого ставлення до роботи).

Список використаної літератури

Ищенко Т.Д., Нагірний Ю.П., Бендера І.М. *Принципи формування освітньо-кваліфікаційних рівнів і змісту фахової підготовки інженерно-технічних кадрів*. Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Ступенева система вищої аграрної освіти: концепція, актуальні проблеми та механізація впровадження». К.: АПН України, 1997. С.56–59.

Коберник А.Н. Совершенствование форм и методов подготовки старшекласников к труду в сельскохозяйственном производстве: автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / КГУ им. Т.Г.Шевченко. К., 1984. 24 с.

Матяш Н.Ю. Формування у старшокласників професійної спрямованості на сільськогосподарські спеціальності у взаємодії школи та вузу: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Інститут педагогіки АПН України. К., 1994. 210 с.

Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 16.03.2019).

References

Ishchenko, T.D., Nahirnyy, Yu.P., & Bendera, I.M. (1997). *Pryntsyipy formuvannya osvityn'o-kvalifikatsiynykh rivniv i zmistu fakhovoyi pidhotovky inzhenerno-tekhnichnykh kadriv* [Principles of Formation of Educational Qualification Levels and Content of Professional Training of Engineering and Technical Personnel]. *Proceedings of the International scientific-methodical conference «Graduate system of higher agricultural education: concept, actual problems and implementation mechanization*. Kyiv: APS of Ukraine. [in Ukrainian].

Kobernyk, A.N. (1984). *Sovershenstvovanye form y metodov podhotovky starsheklassnykov k trudu v sel'skokhozyaystvennom*

Комплексне, системне врахування всіх сторін процесу професійної підготовки студентів дозволить правильно поставити і окреслити шляхи розв'язання головного завдання ЗВОАП – підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі.

Аналізуючи процес професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної освіти у ЗВОАП, зазначимо, що для підвищення ефективності навчання студентів необхідно:

- знати цілі навчання, тобто ті кінцеві компетентності, які вони мають здобути в процесі вивчення дисциплін;
- знайти форми і способи контролю, які дозволять оцінити ступінь досягнення цілі, усвідомити, на які критерії слід опиратися при організації навчально-пізнавальної діяльності;
- розробити програми для організації активної свідомої пізнавальної діяльності кожного студента з оволодіння запланованими компетентностями;
- сформувати у студентів відповідний мотиваційний настрій, інтерес і впевненість у значущості і необхідності отримання вказаних знань, умінь та навичок, які спонукали б кожного студента до активної свідомої роботи.

На сучасному етапі розвитку аграрної освіти педагогічна теорія має достатньо підстав для того, щоб виокремити науково обґрунтовані умови та вимоги до організації ефективного процесу професійної підготовки майбутніх фахівців у ЗВОАП.

Висновки. Отже, потреба підвищення ефективності освітнього процесу у ЗВОАП України, врахування суспільних, соціально-економічних і культурних змін, що проходять у країні, зміна пріоритетів науки й освіти як головних умов відродження української державності переростає в загальнодержавну проблему. Для її розв'язання, як свідчить проведений аналіз освітнього процесу у ЗВОАП повинен забезпечувати підготовку такого спеціаліста, який здатний самостійно, творчо мислити, володіти ґрунтовними професійними знаннями, вміннями, навичками, прийомами і методами впровадження передових технологій, мати організаторські здібності та сформовані особистісні якості, важливі для роботи у сфері аграрного виробництва. Такий підхід дозволить повніше реалізувати інтелектуальний потенціал студентів, задовольнити вимоги особистості і суспільства до освіти, створити умови для ефективної перебудови системи неперервної освіти в Україні за умов підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної освіти. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізі навчальних планів та програм вищих аграрних закладів України за період з 1950 до сьогодні.

proyvodstve [Improving the forms and methods of preparing high school students for work in agricultural production]. *Extended Abstract of Candidate's Thesis*. KSU named after T.G. Shevchenko, Kyiv. [in Ukrainian].

Matyash, N.Yu. (1994). Formuvannya u starshoklasnykiv profesiynoyi spryamovanosti na sil's'kohospodars'ki spetsial'nosti u vzayemodiyi shkoly ta vuzu [Formation of vocational training for senior pupils in agricultural specialties in interaction between school and university]. *Unpublished Candidate's Dissertation*. Institute of Pedagogics of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv. [in Ukrainian].

Presidential Decree «Pro natsionalnu stratehiyu rozvytku osvity v Ukrayini na period do 2021 roku [About the National Strategy for the Development of Education in Ukraine until 2021]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> [last accessed: 16.03.2019].

Стаття надійшла до редакції 01.04.2019 р.

Стаття прийнята до друку 09.04.2019 р.

Рецензент: канд.пед.наук, доц. Кобаль В.І.

Лакатош Марьяна

Аспірант

кафедра педагогіки дошкільного і начального образования

Мукачевський державний університет

г. Мукачево, Україна

ПРОФЕСІОНАЛЬНІЯ ПОДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЯ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧЕСЬКА ПРОБЛЕМА

Анотація. Повышение эффективности профессиональной подготовки специалистов аграрной отрасли является одной из приоритетных задач системы высшего сельскохозяйственного образования. Цель исследования – выявление основных подходов профессиональной подготовки специалистов аграрного профиля. По результатам анализа психолого-педагогической литературы, научных разработок автор подает авторское определение: «готовность будущих специалистов аграрных специальностей к профессиональной деятельности как сложное социально-психологическое образование, которое характеризуется осознанием значимости указанной деятельности в процессе обучения, направленности полученных теоретических знаний, практических умений и навыков на решение задач агропромышленного комплекса Украины». Автор выделяет три этапа профессиональной подготовки студентов аграрного профиля в условиях ЗВО; качества, которые необходимо сформировать у каждого студента: стремление углубленного изучения своей профессии, развития интереса к ней; регулярного самостоятельного выполнения учебных задач; добросовестному выполнении общественных поручений, активном участии в общественной жизни; поиска оригинальных, нестандартных решений технических задач.

Ключевые слова: профессиональная підготовка; спеціалісти; аграрний профіль студент; освітній процес.

Lakatosh Mariana

PhD Student

Department of Preschool and Primary School Education

Mukachevo State University

Mukachevo, Ukraine

PROFESSIONAL TRAINING OF AGRARIAN PROFILE SPECIALISTS AS A PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL PROBLEM

Abstract. Improving the efficiency of the professional training of specialists in the agrarian sector is one of the priorities of the system of higher agricultural education. The purpose of the paper is to identify the main approaches of professional training of specialists in the agrarian sector. According to the results of the analysis of psychological and pedagogical literature, scientific contributions, the author submits the author's definition: «readiness of future specialists of agricultural specialties for professional activity as a complex socio-psychological education, which is characterized by awareness of the significance of this activity in the process of learning, the direction of the received theoretical knowledge, practical skills and abilities to solve problems of the agro-industrial complex of Ukraine». We distinguished three stages of professional training of students of agrarian profile in conditions of higher educational establishments, the qualities that must be formed for each student: the desire for in-depth study of his profession, the development of interest in it; regular independent performance of educational tasks; honest performance of public orders, active participation in public life; search of original, non-standard solutions of technical tasks. The article has stressed that the future specialist of the agrarian profile requires the combination, on the one hand, of deep industrial and technical knowledge, on the other hand, a thorough knowledge of socio-psychological knowledge that would allow to manage production units efficiently and successfully work in various sectors of the agricultural sector of Ukraine. It has been noted that in order to increase the efficiency of student learning, it is necessary: to know the objectives of the training, that is, those final knowledge, skills and abilities that they must acquire in the course of studying the disciplines; find forms and methods of control that will allow you to assess the degree of achievement of the goal, to understand what criteria should be respected in the organization of educational and cognitive activities; develop programs for organizing active conscious cognitive activity of each student for mastering the planned knowledge, skills and abilities; to create the appropriate motivational mood for the students, the interest and confidence in the importance and the need to obtain the specified knowledge, skills and skills that would encourage each student to actively conscious work.

Key words: professional training; specialists; agrarian profile; student; educational process.